

ЭНЦИКЛОПЕДИЯ

• Нам улууһун хаһыата • 1935 сыл алтынньы 5 күнүгэр төрүттэммитэ •

2000 с.
Муус устар
13
күнэ
чэппиэр
№ 42 (8732)

2000 сылга — 2000 үтүө дьыаланы

ҮҮТ СЫАҒЫН ТУТАЛЛАР

Биһиги улууспутугар республика үрдүнэн саҕаламмыт «2000 с. — 2000 үтүө дьыаланы» хамсааһын салҕанар. Өрүс уңуор сытар Көбөкөн бөһүөлэгэр онтон туора турбаттар. Кинилэр дьонун сорукутарыттан биридэстэрэ — үүт сыаҕын тутуу. Ол туһунан нэһилиэк баһылыгы э.т. О.И.Колесов бу курдук кэпсээтэ:

— Ити тутууга нэһилиэнньэ барыта интэриэстээх. Кэтэх хаһаайыстыбалаахтар, бааһынайдар ынахтарыттан ылбыт үүттэрин астарын итиннэ туттарыахтара. Билигин тутуугунан бу дьиз көндөйө бүтэн турар. Үрдэ сабыллыбыта, кыры-наламмыта. Муосталанара,

ис оноһуута, түһүгэ, аана бүөлөнэрэ баар, ититэр системата тардыллыа. Билигин да ситэриллэр үлэтэ элбэх. Бу күннэргэ аҕыах киһилээх биригээдэ мас кэрдэ тахсыбыта. Ону тизийи, таһы, эрбэтии нэһилиэнньэ көмөтүнэн оноһулло. Тутууну бэс ыйын сагатыгар бүтэрэргэ сорукутанабыт, — диір Олег Иванович.

Үүт сыага биір туруктаах «Харыйаалаах» производственной кооперативка сыһыарыллыбыт. Кооператив салаалтата, олохтоох дьаһалта Намнаағы улусПО-ну кытта кэпсэтинэн дуогабар онорсубуттар.

Манна даҕатан эттэххэ, улууспут үгүс нэһиликтэ-

рин олохтоохторо, чааһынайдар да, бааһынайдар да, үүттэрин астарын кыайан туттарбакка эрэдэнэллэр. Ол да иһин улуус дьаһалтатын отчуоттарыгар хас нэһилиэк аайы үүтү кииннээн тутары туруорсаллар. Итиннэ үксүн харда биір буолар: «УлусПО эһиэхэ утары барар, бэйэҕит үүт сыағын аһан үлэлэтин, биһиги өйүүбүт». Итинник кэпсэтиилэр кэннилериттэн Көбөкөнгө тылтан олоххо кирири саҕаламмытын көрөбүт. Билигин кооператив салайааччыта А.К.Бурнашев хаайтарыы иһиннэ сыаха оборудовани булуутугар кэлэр-барар. Үүтү переработкалыыр комплекгы булуу кыаллыбатагына, тутуу бүтүгүгү баар сэлпэрэ-этэргэ үүтү сүүрдүбүтүнэн, маслобойкага арыылаабытынан барыахтара.

Көбөкөнгө үтүө дьыала хамсааһыныгар өссө биэс

биэрэстэ усталаах бүтэйи тутуохтаахтар, сотору сирдий кэрдиитэ саҕаланыахтаах. Онтон көбөкөннөр урукку 25 миэстэлээх арычнай гараһы спортивной саалага уларыта тутарга санамыттар кыаллыбат туруктааммыт. Дьокуускайтан тахсыбыт экспертнэй комиссия тутууну көрөн-истэн баран уларыта тутары көнүллээбэтэх...

Көбөкөн дьаһалтата сыры баар кэмгэр итиннэ сыһыаннаах үлэлэргэ анаан 375 л. бензини, 500 л. соларканы аҕалыахтаах. Оччолуна үтүө дьыалага былааннамыт үлэлэр биллэрдик тэтириэхтэрэ. Чопуусканы хаһан баҕарар күһүн ааҕаллар. Улууспут нэһиликтэригэр үтүө дьыалага туохханык үлэ ытыллан түмүктэммитин дьыл ити кэмэ уонна сыл бүтүүтэ көрдөрүө.

К. ОЛЕСОВ

ХРОНИКА

Республика ис дьыалага министрин бдь. муус устар 10 күнүттэн 149 №-дээх бирикээһинэн Нам улууһун ис дьыалага отделын начальнигынан ПЕТР АФАНАСЬЕВИЧ ЗЫРЯНОВ ананна, кини бу иһиннэ Намнаағы баһаары утары государственной сулууспа начальнигынан үлэлээбитэ. ИДьУО урукку начальнига Павлов М. М. ити бирикээһинэн дуоһунатыттан босхолонон туран ИДьМ кадрга управленийтын начальнигы солбуйааччынан аналла.

1996 сыллаахха улууска аан маҕнай Сир күнүн бэлиэтээһин 10 чаастаах телемарафонунан саҕаламмыта.

1997 сыллаахха эмиэ бу күн аһаҕас эфиринэн оск у о л а р - даағы экологической кииннэр, телевизионнай студиялар информацийнай отчуоттара буолбута.

1998 сыллаахха «Күн күбэй ийэ сирим» диэн улуус уонна Дьокуускай к. интэриэстээх тэрилтэлэрин, нэһилиэнньэ кыттылаах телевизионнай марафона ытыллыбыта. Бу телемарафон Кэнкэмэ үрөххэ ово экологической пааркатын уонна «Сардаҕа» кинотеатр базатыгар киинэ устар ово площадкатын тэрийи-гэ аналммыта.

1999 сыллаахха Сир күнүгэр аналлаах эколого-туристической бөлөхтөр бырайыактарын уонна программаларын стендовой көмүскээһин ытыллыбыта, улууска экологической туризм маршруттарын ситимэ оноһуллубута.

Быйыл, 2000 сылга, «Кэнкэмэ» экологической паарка тэрээһин бопһуруостара быһаарыллыахтара. Бу паарка балаһыанньата, лааҕыр аата бигэргэтиллиэхтэрэ, эмблемэ-конкурс биллэриллэн атырдыах ыйын 25 күнүгэр түмүктэниэ, «ЭХО» информацийнай отчуота, улуус оскуолаларын экологической туризмга бырайыактарын уонна программаларын көмүскээһин, ово экологической пааркатын декларациятын ылыныы, Кривошапкина В.Г. «Нам улууһун эмтээх үүнээйилэрэ» хомуруннуугун презентацията ытыллыахтара.

«Нам» телерадиокиининэн Сир күнүн бэлиэтээһин муус устар 21 күнүгэр бэйэтин каналынан ытыллар. Муус устар 23 күнүгэр маҕнайгы программа каналынан «Сардаҕа» кинотеатрга ытыллыбыт мероприятияны көрөөххүт. Улуус бары ово телестудияларыттан ити Күнгэ аналлаах видеоматериаллар кытыы «Нам» ТРК-га эрдэ тиксэрэргитигэр көрдөһөбүт. Муус устар 22 күнүгэр Сир күнүн I Хомуустаах «Кэнкэмэ» уонна Хатырык телестудиялара ытылларыгар этии киллэрэбит.

«ЭХО» доруобуйа экологической ылыгынын эколого-технической киинин директора Н.П. КОЛПАШНИКОВ

ФРУНЗЕ ИННИКИ КЭСКИЛЛЭЭХ ДУО?

Фрунзе нэһилиэгэр ахсаанынан 165 киһи олорор, олортон 99 - быйбардааччы, 65 оскуола орто, 18 киһи үлэтэ суох. Нэһилиэк үөскээн эрэр ырыһыак оборчотугар олорон инники өттүгэр сайдыыта моһуогурбута өтө көстөр. Манна дьон тутуу үлэлээн-хамнастанан, үөскээбит быһыыга-майгыга хайдах кыана олороллорун билсизүүр.

Өрүү хамнастаах дьонунан оскуола, ор саада, кулууп, улусПО маҕаһынын уонна биллэн турар, олохтоох дьаһалта үлэһиттэрэ эрэ буолаллар. Бааһынайдар да, кэтэх хаһаайыстыбалаахтар да онорбут бордодууксуйаларын баттарар кыахтара суоһун кэриэтэ. Онон манна олохтоох бэйэ салайыныы кирирдэһинэ да атаҕар турар кыага суох. Арай республика бюджетиттан кэлэр дотация быһыллыбатагына, улусПО нэһилиэнньэттэн эти-үүтү тутар үлэтин салгыы ытыттыгына абыраллаах буолууһу дии саныйбын. УлусПО маҕаһыныгар чэй 12-24 солк., саахар 14 солк., макароннар - 8 солк. 30 харчы-13 солк., табах - 4 солк. атылланаллар. Дьон харчыта суоһуттан маҕаһын табаара лаппа аҕыһаабыт. Хата, икки сыллаагыта бөкээринэ аһыллан нэһилиэк бэйэтэ килиэптэнэр буолбут. Урут килиэби Көбөкөнтөн аҕалан атыллыыр эбиттэр, онно түбэспит эрэ дьон килиэби ылар быһыылара үөскүү сылдыбыт.

Нэһилиэк дьонно 5 МТЗ, 1 - «Т-40», 2 «Т-16» трактордаахтар, сааган туһаннаахха дьоһуус сиргэ модун күүс. Маны таһынан микроавтобус, «Нива», 2 «Жигули», 3 «УАЗ», олохтоох дьаһалтага «УАЗ», уу таһар, «ЗИЛ-130» массыналар, «ДТ-75» трак-

тор - барытын аахтааха баһаам техника. Ол эрээри, Фрунзе улуус кииниттэн ырааһыттан буолуо, ким кыахтаах мантан бара сатыыр. Дьон үксүгэр оҕолорун үөрэттэрээри көһөллөр. Оттон бастакы сүһүөх оскуола сабыллыагына Фрунзе эстэригэр тийэр. Онон көрсүбүт дьонум «нэһилиэкпит туох эмэ кэскиллээх, сайдар кыахтаах дуо?» - диэн ыйыталлара сирдээх курдук. Манна буруйу оноруу киизник тарҕанырын эбэн кэбиһин. Олохтоохтор этэрэлэринэн милиция үлэһиттэрэ Фрунзегэ туох эмэ улахан буруй оноһулуннагына эрэ кэллэлэр. Биччат үлэтэ суох буолууга буюмурууга тиэрдэр. Олох сырдыгар тардыспакка арыгыга умсаахтыллары, оттон сууту-сокуону биллэмэт дьон нэһилиэккэ түктэри сабыдыаллаахтарын туһунан дьон хом санааларын иһиттим. Олохтоох медпуун тоһон турар, фельдшер дьон дьизэлэринэн сылдьан көрөр-истэр. Кэпсэтиилэринэн баһылыктара нэһилиэтин Намга олоһон салайар, дьаһалта бухгалтера Көбөкөнгө олоһор буолан үлэтигэр соророр көстүбэт, оттон дьаһалта кассира декретнэй уопускага тахсан олоһор. Иннэ гынан нэһилиэк номнуо бэйэни салайыныыга кирибит курдук өйдүөххэ сөп.

Дьингэр, Фрунзе урукку өттүгэр үтүө дьонун үлэһиттэрдээх, республикага тийэ аатыгар-сураһыгар кэмнэрдээх этэ. Билигин олох очурдарыгар оҕустаран, эрдитэ суох ончо тэнэ күннээҕи кыһалдалары эрэ тумнар суолу тутуһуохтара дуо? Бу нэһилиэк инники дьылгытыгар улуус өттүттэн болломто ууруллара уолдыспыт.

Кирилл ЧЕРЕПАНОВ

«АҒА КҮРЭБЭР» КЫТТАН КЭЛЛИЛЭР

Муус устар ый саҕаланытыгар, 1-2 күннэригэр Партизан нэһилиэтин үс эдэр аҕата-Виктор Винокуров, Семен Гуляев уонна суопһар Егор Протопопов Хаҕалас улуунун Өктөм нэһилиэгэр «Орто Дойду» туристической комплекскка «Аҕа күрөбү» диэн бастакы республиканской күрэхтэһиигэ кыттан бастакы миэстэни ылан үөрөн-көтөн кэллилэр.

Бу аан бастаан ытыллар спортивной анардаах традиционнайа суох күрэхтэһиигэ арыс улуустан 12 хамаанда кыттыбыт. «Улуустар хамаандалара бары олус тэрээһиннээхтэр, элбэх баҕайы буолан кэлбиттэр, ылдыааччы бөҕөлөөхтөр, видеога уһулуу, хаартыскага түһэри бөҕө, онтон биһиги үһүөбүт эрэ, ким да биһиги түһэрбэт-уһулбат», - диір Виктор Павлович.

Кинилэр хайдах тэринэн, ким тэрийиитинэн барыттарын туһунан кэпсиир буоллаахха, Партизан нэһилиэтин баһылыга С.Д. Евсеева

уонна солбуйааччыта В.Г. Алексеев бу күрэхтэһии буоларын истэн, дьонун сөбүлэһинэн ылан, олох аҕыах бириэмэ иһинэн түүн икки чааска дьэри тэрийэн сарсыарда сэттэ ыһыттар. Эрдэттэн туохханык көрүгүгү күрэхтэһэллэрин үчүгүйдик билбэтэхтэр, бултааһын көрүгүгү буолуо диэн сэрэһэн онно бөлэмнэммиттэр, илим эһин ылбыттар.

Бастакы күн 300 м тоһуу хаарынан сүүрүү, хайага дабайан тахсыы уонна түһүү, хайыһарынан сүүрүү, моһоо сыраҕы, пневматической винтовканы ытыы, уот оттуу, уу оргутуу буолбут. Иккис күн аты ыһыырдааһын, ыһыгырын уһулуу, ойбон алларыы, «Сайгак» автомат саанан ытыы курдук уустук көрүгүгүгү куоталаспыттар. Семен Семенович уонна Виктор Павлович иккиэн спортсмен, тустуук, Чурапчы спортивной оскуолатын бүтэрбит, ово эрдэхтэриттэн «ат үрдүгэр» улааппыт буолан ыарахан көрүгүгүгү этэнигэ туораабыттар. Суопһардара Егор илии-атах буолан иннилеригэр-кэннилеригэр түсүһэ сылдыбыт.

Улуус өттүттэн көмө, өйбүл баара буоллар өссө тэрээһиннээхтик, өрө көтөбүллүүлээхтик сылдыһа эбиттэр диил-

лэр партизаннар. Онтон эрдэ эһиттэрэ буоллар Партизантан үс хамаанда барыахтаах эбит.

Виктор Павлович этэринэн, көрөөххэ эриэккэс, көхтөөх күрэхтэһии буолан ааспыт, көрөөччү элбэҕэ киһини өрө тардар эбит. Тэрээһинэ табыллыбыт, сылаас дьизээ хонһорбуттар.

Бэйэлэрин нэһиликтэрин, улуустарын чыһин көмүскээбит кыайылаахтарбытыгар «Фунай» телевизире, бинокль уонна хас да хаа ботуруон бириис биэрбиттэр. Маны таһынан түөскэ кэтэр мөһөһү, грамота ылбыттар. Онтон иккис миэстэлээхтэргэ эрэһиниэ лодка уонна хара саһы тириитэ, үһүстэриэ телевизир подставкага уонна эмиэ хара саһы тириитэ биэрбиттэр.

Күрэхтэһиини биһиги биір дойдулаахпыт Семен Алексеев-Уһут Сэмэн анал харбаһын онорон киэргэппит.

Аны манньк күрэхтэһиилэргэ өрүүтүн үчүгэй бөлэмнээх тийэрбит буоллар...

В. РЫКУШОВА

Хаартыскага: В.П. Винокуров уонна С.С. Гуляев бириисларын иттыгар

Олохтоох бэйэни салайыныы: санаалар, этиишлэр...

Россияда олохтоох бэйэни салайыныыга (мантан салгыы ОВС) киириш өссө 1993 сыллаахха Сүрүн Сокуону - Конституцияны ылыныыга быһаарыллыбыта. РФ Конституциятын 8-с баһын 130-133-статыйалара олоҕу ОВС -ка аламмыта. Оттон билигин республикабытыгар олохтоох бэйэни салайыныыга бастагы Сокуону 1997 сыл этинини 27 күнүгэр ылыныллыбыта. Ити ОВС Сокуона олохто киирэрин инниттэн өссө 12 сокуону ылыныллыахтаарыттан күн бүгүн 4 эрэ Сокуон көрүлүн күүһүгэр киирдэ.

БАРЫБЫТ ДЬЫЛҔАБЫТЫН БЫҔААРАР

22 күнүгэр болдьоҕор кээптэтиллэх буолуон сөп. Биһиги улууспут Муньаһын XXIV-с сессиятыгар олохтоох бэйэни салайыныыны улуус таһымынан киллэрэххэ дьээн ылыммыт уураахтара саамай сөптөөх уонна бириэмэтигэр ылылына. Онон ОВС-ка улуус бэлэмнээх киириитин ситиһэр инниттэн манньк дьаһаллары олохтоохха наада:

1. «Энсиэли» хаһыат «Олохтоох бэйэни салайыныы - инниги дьылҔабыт» дьээн рубриканан республика ОВС туһунан Сокуону, РФ ОВС тэрийи уопсай принциптэрэ» дьээн Сокуону, Европа Сэбиитин ОВС-ка Хартиятын нэһилиэнньэ билсмитигэр бэчээккэ таһаарыахха. Нэһилиэнньэ актыбынаһын үрдэтэр инниттэн нэһилиэктэргэ бу сокуоннары тула «Төгүрүк остуоллары» тэрийэххэ наада. Сокуоннар хаһыакка тахсыбыттарын кээнэ улуус кииригэр Президент администрациятын, правительствотун аппараттын үлэһиттэрин уонна биһиги депутаттарбыт кыттыылаах аһаҕас эфиринэн «Төгүрүк остуолу» ыгытаахха сөп. Бу төрөһинигэр «Саха сирин Конгрессин» улуустары салаата көмөлөһөргө бэлэмн биллэрэр.
2. Олохтоох бэйэни салайыныыга киирэгэ нэһилиэнньэ саамай сэргиир суолунан үп тургуа буолар. Онон улуус дьаһалтатын экономикаҕа, үпкэ управлениелары, нолуок инспекциятын үлэһиттэрэ хаһыат уонна телевидение нөҕүө өйдөтөр быһаарар матырыяаллары таһаараллара эрэйлэр.
3. Устаап туһунан эттэххэ - бу улуус сүрүн Сокуонунан буолуохтаах. «Саха

сир» уонна «Якутия» хаһыаттарга Президент дьаһалтатынан уонна правительство аппараттан бэлэмнэнэн бэчээккэ тахсыбыт улуус Барылааһын Устааба үөһэ этиллибит ОВС 4 сокуоннарыгар уонна республика Конституциятыгар уларытылары киллэри туһунан Сокуон барылын кытта принципнальнай уратылардаах. Холубура, ОВС бэрэстэбиитэллээх органын састаабыттан улуус баһылыгы талы туһунан о.д.а. Онон улуус баһылыгы дьаһалынан, улуус Муньаһын бигэргэттэрэн Устаабы чочуйан онорор инниттэн редакционнай комиссияны тэрийэххэ наада. Комиссия састаабыгар улуус дьаһалтатыттан, депутаттартан, общественной тэрилтэлэртэн, юристартан бэрэстэбиитэллэри киллэртиэххэ. Бу комиссия бэлэмнээбитин эрэ кээнэ Устаап барылын норуот дьүүлүгэр таһаарыахха сөп.

Оттон Устаабы бигэргэти туһунан эттэххэ: 1998 сыллаахха нэһилиэктергэ талылыбыт быыбарынайдары сөргүтэн, састааптары сагардан киилэр кыттылаах конференциянан быһаарыахха наада.

Олохтоох бэйэни салайыныы биһиги улууспуттар киириэтэ нэһилиэнньэ барытын дьыалата, ону таба өйдөөн ким даҕаны туора туттуу суохтаах, бу тыын суолталаах боппуруостары быһаарыыга быһаччы кыттыахтаах.

Т.Д. РУМЯНЦЕВ,
Саха сирин Конгрессин Намнаагы салаатын хос председателэ

Бу күнүгэр Элуээнэ эбэбит илин эңгэригэр сытар Көбөкөн бөһүөлгэр команировкаҕа сылдьан сорох дьонтон бэйэни салайыныыга сыһыаннарын ыйыталастым.

Жирков Л.Я., пенсионер:
— Мин олохтоох бэйэни салайыныыга киирэр утарыбын. Ити промышленнай улуустарга үчүгэй буолуон сөп. Бэйэлэрэ онорон таһаарыт бородууксуйаларыттан киллэрбит үлэтири-астары бас билэн, көрөн туһанахтара. Оттон тыа сиригэр быт-комбинаты, промкомбинаты эстибит. Билигин баар бааһынай хаһаайыстыбалар туох да дохуоттара суох, юридическэй сирэй буолбахтар, анал сэттара суох. Оннук сылдьан олохтоох дьаһалтаҕа төһө үбү киллэрэхтэрэй. Ол бөвү сыһаа тохпун, ыккын көнүл ыппыт ыстараалкыттан төһө бэйлээх харчы хомуллуой? Биллэр үп подоходнай нолуоктан киириэн сөп этэ да, итинник туруктаах буоллаахпыттына сарабах. «Саха сир» хаһыакка В.Путин Президентинэн талылынан инниэ эпипт санаатын аахпытим. Онон «...олохтоох бэйэни салайыныыга кииригэр регионнар туох дииллэригэн тутулука» дьэбит этэ. Төрү тизэтэллэрин өйдөөбөтүм.

Дьяконова Н.З., дьахтар ээбиитин председателэ:
— Мин санаабар, билигин туруктуунан кыайан киирбөтүм. Кытыгы сир онно бөлөмө суох, балаһыанньабыт уустук. Онорон таһаарыыбыт эмиз суох. Онон аан бастан тыа хаһаайыстыбатын бары салаатын бигэтик атаҕар туруоран баран, тыа сиригэр бу политиканы олоххо киллэрэххэ баар этэ.

Орлов Е.Е., ветераннар ээбиитин председателэ:
— Биһиги бөһүөлөкпитин ойдом ылан көрдөххө, бэйэни салайыныыга киирэр кыаҕа суох. Сирэ-уота кыара-дас, өрүстөн 14 бизрэтэ улаҕа түспүт кээнэ Уус-Алдан улууһун кытта бысаһар бэ-

МУУС ХАМСААТА...

лиэбит саҕаланар. Бааһынай хаһаайыстыбаларбыт эһинилэр. «Харыйалаах» ПК эмиз мөлтөх туруктаах. Сүөһү, сылгы эбиллибэт. Кэтэх хаһаайыстыбалардаах дьонно эмиз. Оттуур сирбит барыта өрүс арыта. Онон мотуор, бензин наада. Онон сотору кыайан оттообот да туруктанарбыт буолуо. Үгүстэр тохтоотулар. Кизн, улуу Тараҕа эбэбит мэччи-рөһүгүнэн киирэн сылдьар. Былырынын эргиччи ууга олорбута. Онон отордуур да, оттуур да кыаллыбата. Айылҕа 10-20 сылга биридэ эмэ анааччы. Иллэрээ сыл килчэти оттообушпун. Ити эбэбитигэр урукку өттүгэр мелиорация күүскэ ыгытыла сылдьыбыта. Билигин турананар буолла, онон ыһыны кыайан ыппаккын. Ол кээнэ сүөһү-ас хантан эбиллиэй?

Аны транспортнай схемабыт уустук. Сайынын катерынан сылдьабыт. Онтуур нэһилиэнньэни арҕа илдьэр-аҕалар. Түүнүгэр-күннүгэр 10-тан тахса бааһынай хаһаайыстыбаны оттуур арыыларыгар таһар, Көһөртүүр. Түбэ аныгар Дьаандаҕа тийийэр, Арбын аттыгар чугаһыйр. Ресурсата бүтүгүнэ идэйдэбит. Улуус баһылыга А.Н.Ядрев манна кэлэн отчуоттуур кэмигэр саҕа катеры улуус, республика таһымынан быһааралларыгар туруорсубутум. Саатар 2 Хомустаахха практикаламмытын курдук Суоттуттан кэпсэтэн быстах кэмгэ парому сырыттынарыахха эмиз сөп этэ. Өссө кыһыннары-сайыннары айаммыт борогуона ыарахан. Улуус кииригэр барар-кэлэр буоллааххына, биир киһиэхэ ачыгыһа 100 солк наада, оттон куораттыгыр буоллааххына — 500 солк. Итинник сууманан быһа холуйан бэйэти техникагынан айанныыр бааһынай ороскуотун ааҕан таһаардаххына сыппара биллэрдик улааттар. Оттон нэһилиэктер бюджеттара көрүллүүтүгэр хаһаан да харчы биридик тыгырылар. Куораттан чугас сытар, асфальт суол кытыгыгар баар, эбэтэр кытыгы бөһүөлэк буоллун. Онон бэйэни салайыныыга бөһүөлэк усулуобуйатын эргиччи учуоттаан баран киллэриэхтэрин наада.

Баҕар, холобур, Арбын, Түбэ, Маймаҕа, 2 Хомустаах курдук сирдэрэ-уоттара дьэли, балыктаах күүлэрдээх, айылҕа биридик баайа баар бөһүөлэктэрэ киириэхтэрин син курдук. Улуус киинин, Дьокуускайы кытта хаһан баҕар сиринэн сибээстэһэр суоллаах-истээх нэһилиэктерэ эмиз. Ол эрээри эрдэ бөһүөлэктэри ытар табылыта буолуо. Оттон улуус таһымынан кииригэр манньк санаалаахпын: холубур, Нам уонна Хаҕалас улуустарын ылыахха. Улууспуттар үлэбит, дьарыкпыт, онорон таһаарыыбыт 80 бырыһыанын тыа хаһаайыстыбатылар, промышленноспыт 20 бырыһыаны эрэ биэрэр. Оттон Хаҕалас улууһугар хартына төттөрү буолан тахсар: промышленность — 80, тыа хаһаайыстыбата 20 бырыһыаннарга тэнгизһэллэр. Биллэн турар, Хаҕалас этэнгэ олоруо. Итинник балаһыанньаҕа сылдьар кэммитигэр үөһэттэн күүскэ ыктахтарына улууһунан киирэн көрүөххэ сөп.

Көбөкөнгө көрөөн кэпсэппит дьонум санаалара итинниктэр. «СР олохтоох бэйэни салайыныы туһунан» Сокуон Ил Түмөһүнөн ылынылыбыта быданнаата. Салайыны саҕа кэрдис таһымыгар киириэх иннинэ дьон, нэһилиэнньэни өй-санаа өттүнэн бэлэмнэһин, бэйэ кыаһын ыһааһыннаан, туохтан-хантан саҕалыыры торумнуур кэм ааһан эрэр...

К. ОЛЕСОВ

ОЛОХТООХ БЭЙЭНИ САЛАЙЫНЫЫ: СҮҮҮҮ ДУУ, СҮҮЙТЭРИИ ДУУ?

каларын сокуоннара Конституцияҕа төһө эппиэттииллэрин үөрэтэн баран, олохтоох бэйэни салайыныы оройуон дуу, нэһилиэк дуу таһымыгар тэриллэрин субъектар бэйэлэрэ быһаараллар дьээн быһаарбыт. Ол аата биһиэхэ олохтоох бэйэни салайыныы ханнык таһымыга тэриллэр, Россия буолбакка, Саха Республиката бэйэтэ быһаарар. Депутат В.И. Михайлов муньаахха эпипт тылыттан маньгы бэлитээн көрдөрүүм: «Ханан уонна ханнык таһымыга тэриллэхтээгин нэһилиэнньэ быһаарыахтаах. Улуус таһымыгар тэриллэр дьэптэһитин, селиэнньэлэр, нэһиликтэр, бөһүөлэктэр курдук маньнах субъектар бэйэлэрин территорияларыгар бэйэни салайыныы органнарын тэрийэр бырааптарыттан маталлар. Киилэр эмиз бэйэлэрэ салайыныахтар дьээн баҕар буоллахтара дии. 8-13 тыһ. нэһилиэнньэлээх, үчүгэй экономическэй төрүттээх, базалаах бөһүөлэктэр бааллар, киилэр оннук бырааптары быһар сатамат» дьэбит. Кии эмиэ да сөпкө этэр. Ол эрээри, холубура, биһиги улууспут нэһиликтэрин таһымыгар олохтоох бэйэни салайыныы киирэр буоллаһына, улуус экономическэй, финансовый балаһыанньата өссө уустугуруон сөп. Төрү дьэптэрит, эмиз ол сокуон барыла 88 ыстатыйатыг этиллэринэн, олохтоох бэйэни салайыныы органнарын үлэлэри экономическэй төрүтүнэн коммуналнай бас билин, олохтоох хаһаайыстыба, үп ресурсалара, сир, ууну, ойууру бас билии буолаллар. Оттон 90 №-дээх ыстатыйа мектиэлиринэн, олохтоох бэйэни салайыныы органнара нэһилиэн-

нэ интерэһинигэр коммунальнай бас билинэн туһанар, дьаһанар, социальнай-культурнай тутууну, доруобуя харыстабылын, норуот үөрэҕириитин, сыһыалан, бытовий өнгөнөн хааччыыгы сайдыытын салайар, культура уонна история лааматынныктарын харыстыыр, бас билэр тэрилтэлэри, учреждениелары, фонддары салайар, айылҕа олохтоох ресурсаларын туһаныы боппуруостарын быһаарар, сүрүннүүр, хонтуруоллур, государственнай салайыы органнарын, тэрилтэлэри, организациялары, учреждениелары, гражданныр кытары экономическэй уонна налоговой сыһыаннаһылары олохтуур, бас билии уонна хаһаайыныаһын бары көрүңүрүн сайыннаран, табыарынан, өнгөнөн туһанааччылар бырааптары уонна интерэһэстэрин көмүскүүр эбээһинэстээхтэр. 128 №-дээх ыстатыйа этэринэн, олохтоох бэйэни салайыныы органнара бюджеттарын бэйэлэрэ оноролор, бигэргэтэллэр, толороллор. Оннук буоллаһына, киилэргэ эбии хас да нолуок бэриллэр. Оччотугар хас биридди нэһилиэк араас түһээннэри, хомуурдары олохтоон бардаһына улуус дьаһалтатын, экономическэй, үп политика таһымынан сөп. Нэһиликтэр биридди бири налоговой тэгэ суох политикалара олохтоох бородууксуйаны онорон таһаарааччылары эһиэн сөп. Холубура, 5 №-дээх ыстатыйага этиллэринэн, олохтоох айылҕа ресурсаларынан туһаныы лицензиялары уонна квоталары олохтоох бэйэни салайыныы (биитэр государственнай былаас олохтоох органнара) олохтууллар. Нэһили-

эктэн нэһилиэк аайы тэгэ суох төлөбүрдээх лицензия, квота туттулар буоллаһына хаһаайыстыбаларбыт ыһыллар суоллара бу чугас турдаҕа дии. Онон, олохтоох бэйэни салайыныы улуус таһымыгар киириэн наада дии саныыбын. Биитэр олохтоох бэйэни салайыныы нэһиликтэр таһымыгар киирэр буоллаһына киилэр үлэлэрин государственво күүскэ хонтуруолаатаһына, сүрүннээтэһинэ сатанар. 94 №-дээх ыстатыйага этиллэринэн, олохтоох бэйэни салайыныы органнарыгар сокуон быһыытынан сорох государственнай боломуочуйалар сүктэриллэллэр, олору ситэрэргэ материалнай уонна финансовый көмө (дотация эгин) бэриллэр. Бу бэриллэр үп-харчы хайдах туһанылыахтаарын туһунан анал сокуоннар наадалар. Мин санаабар, РФ бюджетнай Кодексын уо.д.а. үп эргииригэр сыһыаннаах сокуоннары үөрэтэн баран Саха Республикатын олохтоох бэйэни салайыныы органнарын үбүнэн хааччыныларын туһунан туспа сокуону ылынаахха наада. Манна олохтоох бэйэни салайыныы органнарыгар ханнык нолуоктар бэриллэллэрэ быһаарыллыахтаах. Ил Түмэн депутата Ю.Н. Прокопьев этэринэн, сир бааһын туһунан федеральнай сокуон углеводороднай сырьену хостооһун иһин төлөбүр 30% олохтоох бюджетка киирэр, оттон атын баай корродьуннар иһин - 50%. Федеральнай суолталаах ураты место-рождениеларга баай корродьуну хостооһун иһин төлөбүр кэмэйэ атыннык олохтоон сөп (биллэн турар, федерация, регион, олохтоох бэйэни салайыныы органнарын

интерэһэстэрин учуоттаан). Оттон республика сүүйтэриллэх хаалыах курдук. Холубура, Ю.Н. Прокопьев этэр: «Саха Республикатын 2000 с. бюджеттыгар айылҕа ресурсаларынан, сир бааһын туһаныы иһин төлөбүртэн 20 млрд. 614 солк. киирэрэ былаанналар. Оттон Мирнэй куорат бюджета - 500 мөл.солк. Өскөтүн хостоон алмаас иһин төлөбүр 50% киилэргэ (мирнэйдэргэ - К.Ч.) хаалар буоллаһына республика 1,5 млрд.солк. сүүйтэрэр. АК «АЛРОСА»-тан киирэр араас төлөбүр уопсай кэмэйэ 10 млрд.солк. тийэр. Биһиги билигин государственнай баайы-дуолу муниципальнай бас билигэ биэри туһунан сокуону ылынаахтаахпыт, онтон, биллэн турар, республика туох да дохот киирбэт. Салгыы Үөһэ Бүлүү улууһун бюджетин көрүөххэйдигэр. Онон улуус муньаһынан бигэргэтиллибит бюджет 122 мөл.солк., онтон олохтоох дохот 1,19 мөл.солк. эрэ буолар. Маны таһынан, 300-350 мөл.солк. тастан киириилэр (90 мөл.солк. - учууталлар, врачтар хамнастара уо.д.а.), оттон олохтоох дохот быһыытынан 19,7 мөл.солк. киириэхтээх. Хотугу улуустарга итинник үчүгэй балаһыанньа үөскүүр кыаҕа суох. Республика бюджетин үбэ аччаатаһына, холубура, тыа хаһаайыстыбата уонна хотугу улуустар хайдах үбүлэнэн, салаллан олоруохтары билбэппин. Ол иһин Президент этиилэрин ситэтэ суодунан аарабын» - дьээн. Манна көстөрүнэн, Мирнэй, Алдан, Нерюнги курдук улахан сирдери республика государственнай балаһын тийгэр хааллары боппуруоһуну тула улахан мөккүөр бара турар эбит. Ю.Н. Прокопьев этэрин итэҕэйэр буоллаахха, ити куораттар таһымыгар олохтоох бэйэни салайыныы киирдэтинэ республика, ону ааһан тыа улуустара үп-харчы өттүнэн быстарар кутталлаахтар.

К. ЧЕРЕПАНОВ

Олунньу 17 күнүгэр СР Госмуньаһын (Ил Түмэн) Бэрэстэбиитэллэр Палаталарын депутаттара «Саха Республикатын Конституциятыгар (Төрүт Сокуонугар) уларытылары уонна эбиллэри киллэри туһунан» Сокуону бастагы аарыыга ылынылар. Ол уларытылар уонна эбиллэр олохтоох бэйэни салайыныыга сыһыаннаахтар. Ол эрээри депутаттар бастагы аарыыга ылынылар да, аны туох да эбии онно киллэриилэбэт дирибит сыһаа. Палата дьаһалыгар тэрийэр уонна депутаттары кытары үлэрэ управлениера, прессулууспаҕа хаһыат, радио, телевидение нөҕүө нэһилиэнньэ сокуон барылын дьүүлэлэнигэ кытталлары тэрийэллэригэр, киирибит матырыяаллары конституционнай законодательство хамьыһыатыгар киллэрэллэригэр соруудах туруоруллубат.

Саҕа сокуон барылыгар олохтоох бэйэни салайыныы принциптэрин туһунан кизигник кэпсэммит. Бастан туран, олохтоох бэйэни салайыныы органнара государственнай былаас тийгэр киирбэтэр. Олохтоох бэйэни салайыныы быһаарданар органнарын тэрийи уустаахка тирафизирэхтээх. Хас биридди олохтоох бэйэни салайыныы тийгэ (улуус, эбэтэр нэһилиэк) тус бэйэтэ устааптаах буолуохтаах. Оннук холубур устаап барылын СР Президентин уонна правительствотын дьаһалтатын олохтоох дьаһалталары уонна бэйэни салайыныы органнарын кытары үлэрэ управлениета бэлэмнээн турар. Хас биридди устаап регистрацияланахтаах.

Сокуон барылын 88 ыстатыйатыгар олохтоох бэйэни салайыныы улуустар уонна республиканскай суолталаах куораттар таһымыгар тэриллэр. Маны таһынан, олохтоох бэйэни салайыныы нэһилиэк таһымыгар эмиз тэриллэн сөп. Быһаарар сурукка бэлитэммитинэн, РФ Конституционнай Суута Удмуртия уонна Коми республи-

РЕДАКЦИЯ ПОЧТАТЫТТАН

СҮРЭХХИТ СЫЛААҤА СОЙБОТУН

Нам селотугар инбэлиит оҕолоох төрөппүттэр комитеттара үлэтин саҕалаан эрэр.

Ол курдук 8 кыһилээх төрөппүт комитетта тэриллбитэ. Председателинэ Кутукова Наталья Пудовна талыллыбыта. Уопсай Нам селотугар 52 инбэлиит оҕо баар.

Маннайгы мероприятиенан уолаттарга анаан олунуу ый 20 күнүгэр «А ну-ка парни» диин күрэхтэһиилээх, чэй иһилээх, уолаттарбытыгар сэмэй бэлэх туттарыылаах бэртээхэй көрсүһүү буолбута. Төрөппүттэр билсэхтэн, оҕолор торг сиэн, араас күрэхтэһиилэргэ кыттан, бары бириис ылан, лотереяга сүүйэн олус астыммытара.

Иккис мероприятиенан аан дойду дьахталлары күнүнэн, ий-элэрбитигэр уонна кыргыттарбытыгар, кулун тутар 5 чыыһылабытыгар ургенин тэрийбиппит. Онно 9 ийэ, 13 оҕо кэлбитэ. Уолаттар кыргыттары, ийэлэри эҕэрдэлээбиттэрэ, концерт көрдөрбүттэрэ. Москвитин Айаан сахалыы үгкүүтэ, Калашников Захар нууччалыы хоһооно барыбытыгар бэртээхэй бэлэх буолбута. Кыргызтарга «Королева праздника» диин конкурс оҕорбуппут. Түөрт кыыс күрэхтэһиттэрэ, кыайыылааһын Труниана Уйгулаана буолбута. Мероприятиеларбытын видеога устубуппун.

Инбэлиит оҕолоох төрөппүттэр бары түмээн үлэлээтэхпитинэ эрэ оҕолорбутугар туһаны аҕалыахпыт турдаҕа. Нам селотугар олоҕор төрөппүттэр комитет ыгырыгытын активнайдык өйүүргүтүгэр ыгырабыт. Комитет инники үлэтигэр, оҕолор сайыгыны сынньаныылары, айан төлөбүрүн талонун, эми, путевоканы туруоруу курдук дьаһаллар былааннааллар. Хаһыатынан нөнүө бу бырааһынныктарбытын ытарбытыгар көмөлөспүт кырдыаҕастар балаҕанарын үлэһиттэригэр, Колесов В.А. барҕа махталбытын тиэрдэбит.

Оҕолорго улахан үөрүүнү бэлэтээбит «Хотой» маҕаһын администрациятыгар, кондитерскай сыах үлэһиттэригэр махтал тылларын аныбыт. Кинилэр спонсордаабыт торгара, бырааһынныктарбытын олус кизгэппиттэрин астынан иһитиннэрэбит.

Эһиги аһыныаҥа сүрэххит сылааҥа хаһан да сойботун. Барыгытыгар чөл доруобуйаны, үгүс үөрүүнү, үлэһиттэргэ үрдүк ситиһилэри баҕарабыт.

С. ИГНАТЬЕВА,

Нам с. инбэлиит оҕолоох төрөппүттэрин комитетта

АБАЛАР КҮРЭХТЭРЭ

Хамаҕатта нэһилиэгэр Аҕалар күннэригэр аналлаах чөл олоҕу пропагандалыыр сыаллаах түөлбөлөрүнэн спорт араас көрүнүрүгэр аҕалар күрэхтэһиилэргэ ытыллына. Манньк күрэхтэһиилэр аан бастаан баралларынан быһыылаах 10 түөлбөттөн 4 эрэ түөлбө кэлэн кытыһа. Ол да буоллар күрэхтэһии көхтөөхтүк, олус интэриһинэйдик барда. Хамаандага 6-лыны киһи килдэриллибит. Бастагынан 5 этаптаах балайда уустук спортивнай эстафета ытыллыына. Маһа улахан эрийси, күүрээ, ый-хай кэнниттэн «Кэскил» түөлбө бастаан таҕыста (түөлбө салайааччыта Л.И. Андросова, капитан Р. Харитонов), иккиннинэн фиништииллэр «Арчы» түөлбөлөр (Г.А. Захарова, Березкин), үгүс «Березовая» түөлбө буолла (С.Н. Замятина, С. Новгородов), төрдүнүнэн «Харды» (М.С. Колмогорова, Г. Местников).

Иккис көрүг — мас тардыһыыта. Күрэхтэһии сонун ньыманан ытыллына. Ол эбэтэр үстүү киһи тэбинэр уһун маска кэккэлээх олоҕолор, биһир уһун маһы бары тутталлар, бэлиэ бэрилиннээһинэ бары тэһгэ тизэр түһүнэн кэбиһэллэр, күүстээх хамаанда утарылаһааччыларын ньылбы тардан ылар.

Күрэхтэһии эргир систематынан барда. Онуоха барыларын «аргыстар» букатын тулуппатылар, иккискэ «хардыһылар», үгүскэ «кэскиллэр» таҕыстылар. Манньк бөлөбүнэн мас тардыһар олус интэриһинэй уонна түргэн эбит. Тэһгэ күүстээхтэр олоҕу кыайаллар.

Үгүс көрүнүнэн сытан эрэн муостаттан аһыныыны. Манна түмүк үс киһи уопсай сууматынан быһаарыллар. Бу көрүнүгэ 149-та аһыныан «Березовая» түөлбө бастаы, 142 очколаах «Хардыс» иккис, 135-тээх «Кэскил» үгүс миэстэлэри ылдылар. Манна, мин көрдөхпүнэ, балыыһкага элбэх эбит. Сорохтор ситэ аллара түспүттэр, сорохтор (ордук ыраахтарына) араастаан мууннаһаанна, кэһгэһэн аһыныаллар. Ону судуйабыт тутуспата. Кыра итэҕэстэри аахсыбатахха күрэхтэһии үчүгэйдик барда.

Кыайыылаахтарга аҕалар түмсүүлэрин салайааччыта И.П. Колесов сыаналаах бириистэри туттартаа. Нэһилиэк баһылыга Н.Д. Захаров тэһгэ сылдыста, түмүгэр хамаандаларга грамоталары туттарда, инникитин манньк күрэхтэһиилэр түөлбөлөрүнэн маассабайдык баралларыгар багаран тыл эттэ. Манна даҕатан аһыныаха, Октябрина Ивановна Попова салайааччылаах «Кыгыл» түөлбө олохтоохторо кыһыны атаарып, сааһы көрсүһүү бырааһынныгы бэйэлэригэр тэрийэн ыппыттары эми кэрэхсэбиллээх.

Егор ФЕОФАНОВ,

Хамаҕатта

НИКОЛЬСКАЙГА КЭРЭ КИЭНЭ

Ааспыт сыллаахтан Нам улуусун 200 сылыгар аналлаах Никольскай, Фрунзе, Искра, Маймаҕа, Таастаах нэһиликтэрин ыччаттара спорт национальнай көрүнүрүгэр мас тардыһытыгар (эр дьон, дьахталлар), канат тардыһытыгар (эр дьон), тутум эргириттэр, хапсаҕайдаһан туустууга (эр дьон), дуобакка уонна саахымакка (дьахталлар, эр дьон) күрэхтэһиини ыппыттары үтүө үгүскэ кубулуйда. Бу күрэхтэһии аны сайын бэс ыйыгар Никольскай нэһилиэгин ыһыаҕар түмүктэһиэхтээх. Ити нэһиликтэр үөрэнээччилэригэр «Намыына Куо-2000» диин конкурс ытыллалар. Соторуаҕыта Никольскай дэриэбинэтигэр кэрэ киэһэ буолан ааста. Онно улуус үс нэһилиэгин (Искра, Фрунзе, Никольскай) оскуоаларын түөртүү кыттааччы кыргыттардаах коллективтар конкурска күөн көрүстүлэр.

Конкурс оҕону кэрэҕэ-үтүөҕэ уһуйууга, чөл олоҕу пропагандалааһына сыаллаах-соруктаах ааста.

Никольскайдар ыалдьыттары үөрэ-көтө сылаас чэйинэн көрүстүлэр. Улууска уонна республикага кизгин биллибит мелодистка Светлана Кудрина, култура туйгуна, Нам с. нуруот айымньытын уонна сынналарын кизгин методина Людмила Рехлясова, «Чолбон» оҕо тэрилтэтин салайааччыта М.С. Дьяконова, улуустаагы оҕо түөлбөтин директорун солбуяааччы О.И. Потапова уонна үс оскуола директордара күрэхтэһиини сыаналаатылар. «Хатынчаан» студия алыптаах музыканан кизгэрттэ. Бизэчэр үрдүк таһымнаахтык барда. Никольскай кулуубугар көрөөччү толору муһунна. Ис кизрэхтик, гирляндаларынан кизгэтиллибит сценалар кэрэчээн кыргыттар 8 түһүмэххэ дьобурдарын көрдөрдүлэр. Кинилэр бэйэлэрин билиһиннэригэр, үгкүүгэ, ырыага, авангарднай муодага, ыйытыыларга эппиэттээһингэ, бэйэлэрин оҕоһуктарыгар, 15 сөк. устатыгар уолаттар ааттарын ааттааһына, кизгээнги муодага хайалара ордук бөлөмнөөһүн быһаарыстылар.

Бэйэни билиһиннэригэр кыргыттартан ордук чобуотук, уустай-ураннаан сагаран Никольскайтан Айыына Нератова, Фрунзеттан Яна Охлопкова, Искраттан Маша Павлова, Саина Потапова, Сахайаана Терентьева эппиэттээтилэр.

Иккис түһүмэххэ бэйэлэрин оҕоһуктары көрдөрдүлэр. Онно кыргыттар симиһээх саптан сибэккилэри, оонһуурдары, аппликацияны, утах иһиттэригэр оҕоһуктары дьоро кизгэ кыттаахтарын дьүүлэригэр таһаардылар. Саамай киһини сэргэхситэр түһүмэһин кыргыттарбыт ырыалара буолла. Онно кэрэ-чур куоластаах Сахайаана Терентьева тойуга Светлана Кудрина тылыгычар уонна мелодиятыгар Яна Охлопкова толоруутугар «Кун» диин ырыа аан бастаан дьирээйдэ. Үгкүү түһүмэҕэ эмиэ олус тыһааһынаахтык ааста. Ол курдук кыттааччыларбыт бэйэлэригэр сөп түбэхэр этиилэри толордулар. Олус имигэс, сонун үгкүүлэринэн көрөөччүлөр болгомтолорун тартылар. Оля Нератова, Яна Охлопкова, Ньургубаана Сивцева, Маша Павлова авангарднай муодага араас матырыйааллартан киһи сөүгөн курдук оҕостуммуттар. Кинилэр ортолоругар олохтоох кыргыттар ордук көһүнүлэр.

Конкурс бүтэһик, саамай долгутуулаах түгүнүнэн кизгээнги былааччылары көрдөрүү буолла. Манна кыттааччы кыргыттар ийэлэрин талааннаах тарбахтара, мындыр өйдөрө, кизгэ фантазиялары ырылыгыч кестөр. Парчаттан, солкоттон тигиллибит араас быһыылаах былааччылары кэппит кыргыттар олус нарыннык, чэпчэки туттан-хаптан таҕыстылар. Бары дьикти сибэкки курдуктар. Ол эрэри күрэхтэһии аата күрэхтэһии, биһир хайаан да чорбойохтаах. «Намыына Куо-2000» үрдүк аатын Никольскай начальнай оскуолатын 4-с кылааһын үөрэнээччитэ Яна Охлопкова ылар чизгэ тигистэ. Кини магнитофонунан наһарадаланна. Жюри Яна ырыатын, үгкүүтүн, тутта-хапта сылдыарын ордук чорботто.

Бу манньк көрсүһүүлөр оҕолорго олус туһалаахтар. Кинилэр эйгэлэрэ кэннир. Кыттыбыт уонна көрбүт оҕолор кэрэҕэ-үтүөҕэ тардыһыылары улаатар. Манньк үтүө үгүс салҕанын.

Е. КОЛЕСОВА,

нэһилиэк библиотекара

ҮӨРЭНЭЭЧЧИЛЭР ЧУҢКҮЙБАТТАР

«Кэскил» оҕо түмүүтэ быһбар оҕорон лидер талылына. 4 лидергэ кандидаттар программаларын көмүскээн, өйүүр бөлөхтөр агитационнай үлэни ыттан, тыһааһынаах киһири түмүгэр Атласова Туяра (6 кыл.) лидеринэн быһбарданна. Киниэхэ көмөлөһөөччүнэн лидергэ кандидаттарынан турбут оҕолор буолдулар.

Оҕо түмүүтүн салайааччыта Ядрихинский Александр Пантелеймонович оҕолору мунһан, нэдиэлэҕэ тугу үлэлирин былаан-ныбыт.

Намга кулун тутарга 6 уол тутан кэллилэр: Замараткай Валера, Атласов Сергей, Муксунов Павел, Дьячковский Миша, Новгородов Радик, Новгородов Руслан. I миэстэ - Новгородов Радик (8 кыл.), II-с миэстэлэр - Муксунов Павел (6 кыл.), Атласов Сергей (8 кыл.).

«Улууска дуобат сайдыыта» кизгэ автор Василий Еремеев Дуобат Баһылай бириһигэр классификационнай турнир буолбута. Биһиги оскуолаттан 5 оҕо кытыһа. Азарова Маша (2 кыл.) бастаы миэстэни ылан III разряд нуорматын толордо. Гаврильева Ньургубаана (1 кыл.) — үгүс миэстэлэһтэ. Кинилэргэ автор бэйэтин кизгэлэрин илии баттаан туттарбыт.

Психолог Аргунова Л.Э. төрөппүттэргэ оҕо иһитин туһунан нуучча тылын учуутала Петрова С.П. оҕону хайдах кизгэ аахтарыаха сөбүн туһунан төрөппүттэргэ бэсиздэ ыттылар. Төрөппүттэр санааларын аҕастастылар.

Саха тылын уонна литературатын «Төрөбүт төрүт тылыт - барҕа баайыт» нэдиэлэҕэ буолла. Нэдиэлэ устата оҕолор викторинага «Аман өс», өйтөн айыыга күрэххэ кытыһылар. Ол айыгыттары дорвонноохтук аарыыга кон-

курс буолла. Саха тылын туһунан бэсиздэ ыттылына.

Түмүктүүр бизэргэ сахалыы ырыа дуорайда, хомус дьүрүһүйдэ, өс хоһоонорунан, пантомималары көрдөрдүлэр. «Аман өс» кыайыылаахтара араатардаатылар. Кыайыттар наһарадаланнылар.

Олунһуга «Доруобуйа нэдиэлэтигэр» аналлаах «Көрдөөх стартар» буоллулар. Өбүгэлэр оонһууларыгар 1-9 кылаастар икки хамаандага араас күрэс былдыастылар. Андреева Сардаана капитаннаах бастаы уонна Новгородов Руслан капитаннаах иккис хамаандалар өбүгэлэригэр оонһуулары биллестилэр, көхтөөхтүк кытыһылар уонна тэһгэстилэр.

Аҕа дойду сэриитигэр аналлаах викторинага 4 хамаандаттан 1 хамаанда бастаана. Сарсыныгар «Көрдөөх стартарга» күрэхтэһии буолла. 4 хамаанда «Үөрэнээччилэр», «Учууталлар» «Оҕо садтара», «Дьаһалта үлэһиттэрэ» күөн көрүстүлэр. Чөл олоҕу пропагандалаан, ааттарын, девизэрин көмүскээн, сүүрэн-көтөн куоталаһан алталы киһилээх (3 дьахтар, 3 эр киһи) хамаандалартан дьаһалта үлэһиттэрэ бастаатылар, учууталлар иккис, үөрэнээччилэр үгүс, оҕо садтара төрдүс миэстэлэннилэр.

Оскуола үрдүнэн «Строй уонна ырыа көрүүтэ» ыгытылына. 1-9 кылаастар бары анал формалаах, девизтээх, речевкалаах, ырыалаах кылаастарын чизгин көмүскээтилэр. 6-с кылаастар бастаы миэстэ буолдулар. Алын кылаастарга 2-тэр бастаатылар. Олус үчүгэй таһаарыа-саптаах оҕолор маршировкалаан, рапорт туттаран дьиннээх саллааттар курдук көһүнүлэр.

ПАВЛОВА Варя,

Таастаах ситэтэ суох орто

оскуолатын 9 кыл.

үөрэнээччитэ,

«Куорсу» пост

КӨМӨБҮТ УОСТУБАТЫН

Быйыл тохсунһуу ый 21 күнүгэр Аппаанһа «Чуораанчык» диин оҕо обществота тэриллибитэ. Онно уопсайа 23 инбэлиит оҕолор бааллар. 16 оҕо Аппаанһа, 5 оҕо Граф Бизэргэ, 2 оҕо Кыһыл Дэриэбинэҕэ. Председателинэн Мордосова Александра Максимовна, секретарынан Чирикова Мария Степановна, Граф Бизэргиттэн Сивцева Валентина Николаевна талыллан үлэлини-хамсыы сылдыаллар.

Аҕа дойду көмүскээччилэрин, дьахтар күннэригэр өйдөбүннүк бэлэхтэри туттаргытара, арааһынай оонһуулары, аттракцион тэриһиттэрэ. Ырыага, хоһоонго бириис бизэригэр. Лотерея оонһонпугутара. Төрөппүттэригэр тэһгэ кэлэн активнайдык кыттыгытара. Олус үөрэн-көтөн, сынһанан дьизэбитигэр тарҕаппыт.

Кулун тутар 21 күнүгэр автобуһунан 19 оҕо, 10 төрөппүт буолан «Манньаҕаахха» баран күүлэйдээн кэллибит. Онно биһигини үөрэ-көтө көрсүбүттэрэ. Сьырга, хачыалга, аттарынан хатааһылаатыбыт. «Тропа ужасов» сылдыбышыт. Зоопаркага эһни, саһылы, кырасалары, табаны көрбүпүт. Хаартыскара түспүпүт. Муус оҕоһуктары көрбүпүт. Бары үчүгэйдик сынһанан-дуоһуйан кэллибит.

Биһиэхэ спонсордаабыт «Любава» маҕаһыныҕа (сал. Гуляевтар), «Гранд» маҕаһыныҕа (сал. Прокопьев), улуустаагы инбэлииттэр обществоларыгар, автобус суоптарыгар Слепцов Р.Р. уонна биһигини арылаһан иддэ сылдыбыт Мордосова А.М., Чирикова М.С., төрөппүттэригэр барыларыгар улахан махталбытын тиэрдэбит уонна инникитин куруук күүс-көмө буолалларыгар баҕарабыт.

ЧИРИКОВА Мотя,

10-с кылаас.

Аппааны

аймах сылыгар аналлаах Покровскай куоракка буолбут оҕолорго хомуска аан дойдутаагы конкурска кыттыыны ылбытара.

Саха сириттэн алта улуустан, икки куораттан уон биһир ансамбль, уон алта солист оҕолор түмүстүлэр.

«Умсулдан» фольклорнай студиятан 5-с кылаас үөрэнээччитэ Муксунов Ганя ыгырыллан кыралар бөлөхтөрүгэр кыттан иккис миэстэлэннэ. Омук сирдэригэр Башкортостантан, Горнай Алтайтан, Японияттан оскуола оҕолоро, собуруу Кореятан, Германияттан, Японияттан, Туваттан, Казахстантан, Киргизияттан, Австриятан студенттар кыттыыны ылдылар.

Мин Муксунов Ганяны көрсөммүн эҕэрдэлини таарыа кыракий интервью ыллым:

— Хаһаанһыттан хомуска оонһуугун?

— Иккис кылаастан Яна Петровна салайар куруһуоҕар сылдыабын. Олус сөбүлүүбүн. Бэйэм анал хомустаахпын. Дьизэбэр иллэн кэммэр оонһуубун. Куруһуокпугар элбэхтик дьарыктанабыт.

— Фестивальга кыттыгыт туһунан кыратык кэпсээ эрэ.

— Биһиги фестивалга 5 уол уонна 3 кыыс буолан бара сылдыбышыт. Онно биһигини ыалларга хоннорбуттара. Үчүгэй баҕайы. Школьник ыйыһыныҕын, фотоальбом уонна кыракий истиэнэҕэ ыйыыр көбүөр бизэригэр.

— Иллэн кэмнэр тугунан дьарыктанаһын?

— Дьоммор көмөлөһөбүн, кинигэ аарабын. Телевизорга «Поле чудей» уонна «Дьикти хопууну», «Бизончыгы» ордук сөбүлээн көрөбүн.

— Ханньк куруһуокка өссө сылдыарын?

— Туризмьнан, баскетболунан дьарыктанабын.

— Ганя, мин эйиэхэ үчүгэй үөрэҕи уонна хомуска оонһуургар өссө ситиһилэри баҕарабын.

ОХЛОПКОВ Айсен,

I Хомустаах оскуолатын

6-с кыл. үөрэнээччитэ

ҮРДҮК ТАҢЫМНААХ СЕМИНАР

Хамаҕатта саха-французскай оскуолатыгар быйыл кыһын омук тылын учууталларын республикатаагы семинара буолан ааста. Семинар икки күн устата «Омук тылын үөрэтии саҥа технологиялара» диин теманан барда. Республика араас улуустарыттан, ол курдук Чурачпыттан, Уус Алдантан, Тааттаттан, Хаҕаластан, Намтан барыта отучча французскай тыл учууталлара уонна СГУ омук тылын факультетын преподавателлэрэ Л.М. Сабарайкина, И.З. Борисова, А.Я. Босикова, С.Ф. Габьшева түмээн үлэлээтилэр.

Бастаы күн оскуола учууталлара Н.Н. Макарова 11 кылааска «Права человека», Е.И. Аммосова 3 кылааска «Еда», О.Д. Новгородова 8 кылааска «Занимательный французский», Е.М. Петрова 7 кылааска «Город и деревня» диин темалардаах аһаҕас уроктары ыттылар. Уроктар сүүрүн сыаллара оҕолор бэйэ-бэйэлэрин, учууталларын кытта французскай тылынан алтыһыларын, омук тылыгар Эльконин-Давыдов сайыннарылаах үөрэҕэ хайдах кизирэн иһирин, омук тылын грамматикатын кизгэлэрин оҕо бэйэтэ толкуйдаан арыарын, компьютерга үлэни, группанан үлэни ыалдьыт учууталларга билсигиннэри буолла.

Иккис күн сарсыардаттан пленарнай мунһах буолла. Манна оскуола омук тылын учууталлара уонна ыалдьыттар үлэли сылдыар темаларынан дакылааттарын кытта билсигиннэридилэр, оҕолорун үлэлэрин, туох ситиһилээхтэрин кэпсээтилэр. Омук тылын филологиятын кафедратын сэбиэдиссэйэ И.З. Борисова Европа үрдүнэн ыттылар «Языковой портфель» туһунан кэпсээтэ. Учууталларга методическай көмө оҕоһулунна. Семинарга үлэлээбит республика учууталлара семинар үрдүк таһымнаахтык барытын бэлиэтээтилэр.

О. НОВГОРОВОДА,

Хамаҕатта саха-французскай оскуолатын

кай оскуолатын

ХОМУСЧУҕАНА

«Умсулдан» фольклорнай студияга элбэх оҕо сылдыар. Ону Орлова Яна Петровна салайар. Кинилэр сэттинни 19-21 күннэригэр оҕо-

БУЛУГАС ӨЙДӨӨХТӨР КҮРЭХТЭРЭ

Үгүс дойдударга үгэс курдук муус устар 1 күнэ - бу көр-күлү быраһынньыга. Оттон биһиэхэ ити күн булугас өйдөөхтөр дьингээх быраһынньыктарыгар кубулуйда. Кроссворду таайааччылар I улуустаагы чемпионаттара ытытылына. Итини Н.М. Рыкунов аатынан улуустаагы библиотека коллектива тэрийэн ытта. Бу библиотека кырдык даҕаны дьон-сэргэ сынныалаһын культурнайдык атаары киининэн буолбутун ити өссө туоһулуур. Сотору таарыта «Брей-ринг» уонна «Что, где, когда?» тэриллэн ытытыллыбытара.

Кроссворд таайытыгар күрэхтэһии барыта 35 булугас өйдөөхтөр кэлэн биһилэринэн күрэхтэстилэр. Маньаха I Хомустаахан, Хатырыктан, Хамаҕаттан тийиэ кэлэн куоталастылар.

Күрэхтэһиини тэрийээччилэр көмө оҕорбут спонсордарыгар улусПО (А.И. Корнилов), сибээс узела (М.И. Спиридонова), ИДьУО (М.М. Павлов), НПУ (В.П. Иванов), «Ассоль» салон (Л.П. Попова) ода бэйэлэрин барҕа махталларын тириэрдэллэр. Бастагы чемпионат кыайылааһынан Сергей Игнатьевич Павлов буолла. Оттон кини биһиргэ төрөөбүт убайа Степан Игнатьевич бизэс күүстээхтөр ортолоругар киирдэ, онон бырааттылар чохчү күннээтилэр. Итини таһынан бастыҥ таайааччыларын буолдулар Т. Афанасьева, Т. Румянцев, И. Протодьяконова, А. Иванова. Бу чемпионатка ээрдэр да, кырдыҕастар да кыттыны ылбыттара улахан кэрэхсэбиллээх.

«Мин сааһым - мин баайым» дьин номинацияга Г.К. Егоров, оттон саамай эдэр кыттааччы бирийин Наташа Аверьянова ыллылар. Онон кроссворду таптааччыларга күлүү күнэ өссө үөрүү күнүнэн буолла.

В.ГУЛЯЕВА

С. ЗВЕРЕВ ЫҤЫАХХА ЫҤЫРЫЛЫНА

Биллэрин курдук быйыл Саха биллиилээх тойуксута, ССРС суруйааччыларын союһун чилиэнэ Сергей Афанасьевич Зверев - Кыыл Уола 100 сааһа туоларынан сибээстээн республиканскай суолталаах улахан ыһах кини төрөөбүт дойдутугар Сунтаарга ытытыллыахтаах. Юбилейи тэрийэн ытар комиссия билинни былааннаһын хас улуус ахсыттан 10-лыы киһилээх делегация кэлэрэ сабараланаар эбит. Юбилейнай ыһах бэс ыйын 19-20 күннэригэр тойук тойо буолбут Ыгыаттага - С. Зверев төрөөбүт дойдутугар, бэс ыйын 21-22 күннэригэр Кыыл Уола уһугулаан, сибээстээн «Угут күөлэ» дьин сиргэ оһуохайдаан аар-сарга аатырбыт сиригэр Элгэ-эйгэ, бэс ыйын 23, 24, 25 к. Сунтаарга бэйэтигэр тэриллэн ытытыллыахтаахтар.

Бу ыһахха оһуохайы таһаарыыга, тойукка уонна хардарыта тойуууга күрэхтэр ытытыллыаһы былааннаһынан.

Биһиги улууспут биһир биллэр оһуохайдыта, тойуксута К.Н. Тихонов ааспыт сылга Сунтаарга тийэн толорбут «Сергей Зверев сир-дойдута» дьин тойуга быйыгы юбилейнай ыһаһынан сибээстээн таһаарыллар. «Сунтаар көмүс кылыһахтара», «Ыгыаттага - тойук тойуугар» дьин кинигэлэргэ киллэриллибитин туһунан Сунтаар култураҕа салаатын фольклорга специалиһа Михаил Тихонович Мойтохонов - Кэнтик Мэхээлэ биллэрбит. Итини тэнгэ кинини анаан-минээн, ааттаан-суоллаан бу уйгулаах ыһахха кэлэн күрэххэ кыттыны ыларыгар ыһырытылар.

Г.ЭВЕРСТОВ

СПОРТ - ТУЛУУР, СПОРТ - ДЬУЛУУР

СОҕУТА СЫРЫТТЫЛАР

Кистэл буолбатах сорохтор дуобаты көр-күлүү, иллэҥнэр оонньууларын курдук өйдүүллэр. Онук буолбатах. Дуобат өйдөөхтөр оонньуулар. Дуобат дьону түмэр, үтүө көүлүүр, арыгыны араадытар — үтүө дьарык. Мин билэрбинэн үчүгэй дуобатчыт арыгыга охтубат.

Бу күннэргэ биһиги, хамаҕаттан, Партизан нэһилиэгэр бара сырыттыбыт. Дуобакка 24 дуоскаҕа табаарысты көрүстүбүт (биһиэхэ биһир кийбит тийбэтэ). Партизаннар Д. Николаев, Г. Яковлев, К. Андросов, М. Иванов, З. Сысолятина курдук күүстээх оонньооччулар баалларын билэрбит. Д.Ф. Николаев эрчийэр оҕолоро сана үүнэн эрэллэрин, улуска кэлэн ситиһилээхтик кытталарын көрөрбүт.

Сэрэйлибитин курдук бастагы турга партизаннар «уйабыгыгар ууну» киллэр сырыттылар. Күрэхтэһии судьуйата биллэрэр: «Уон партия түмүгүнэн 5,5:4,5 очкоҕа партизаннар туһаларыгар!» Сотору буолаат: «Уон алта партия бүппүтүнэн 9:7 ахсаанна партизаннар бастаан иһэллэр» - дьитэ. Онон биһигини улаханньык соһуттулар. Хата, кэлин бүппүт оонньоуларга биһизинэрэ хотоннор ахсаан 13,5:10,5 биһиги туһабытыгар буолла. Иккис турга, хомойуох иһин, партизаннар кыахтары кыайан туһаматылар. Онон 17:7 ахсаанга хоттон бэйэлэрэ да хомойдулар. Ити курдук уопсай түмүгүнэн 30,5:17,5 очконан

хамаҕатталар кыайдылар. Олохтоохтортон Соловьев А.Д. уонна Мордосов Г.В. хамаандаларыгар иккилии очкону биэрдиэр.

Бу табаарысты көрсүһүү итэҕинэн дуобат дуоскалара уонна чаһылары тийбэттэрэ буолла. Биһиги уоннуу комплекгы илдиһиппит үрдүнэн, бүтүн бөһүөлүк үрдүнэн 15 дуоска кыайан көстүбэтэ. Онон сүһүөхтээн оонньоуруга күһэлинибит. Манна дуобат, саахымат булуналарыгар нэһилиэк баһылыга көмөлөһүн наада эбит. Партизаннар дуобаты сөбүлүүллэр, инники кэскиллэрэ кинэ.

Е. ФЕОФАНОВ,
спорт ветерана.
Хамаҕатта

ВЕТЕРАН КУБОГА

Муус устар 8-9 күннэригэр остуол тенниһигэр спорт ветерана, Саха Республикаһын хас да төгүллээх чемпиона, Дальнай Восток, Россия тыатын сирин спортсменнарын призера Оконешников Петр Петрович бирийингэр Нам улуунун аһаҕас турнира ытытылына.

Онно Чурапчытан, Аматтан, Уус-Алдантан, Горнайтан, Мэнгэ-Хаҕаластан күүстээх теннисистэр кэлэн күрэхтэстилэр.

Эр дьоннор 30-гар, 40-гар, 50-гар дылы уонна 50-тан үһөс саастаахтарга араасан күрэхтэстилэр. Дьахталлар 30-гар уонна 30-тан үһөс саастаахтар дьин күүстэрин холостулар.

Икки күннээх тыҥааһыннаах күрэхтэһии кэнигиттэн кыайылаахтар маньык быһаарылынылар.

Дьахталларга 30-гар дылы саастаахтарга: Барашкова Надя (Чурапчы), Луки-

на Оля (Майа), Сидорова Муся (Горнай) бириистээх мистэлэри үллэһинилэр.

30-тан үһөс саастаахтарга: Староватова Евдокия (Нам), Матвеева Елизавета (Нам), Новикова Акулина (Амма) кыайылаахтарынан буоллулар.

Эр дьонго 30-гар дылы саастаахтарга: Шадрин Вася (Чурапчы), Владимиров Ньургун (Майа), Васильев Николай (Горнай) инники таһытылар.

30-тан үһөс саастаахтарга: Игнатьев Александр (Майа), Куприянов Еремей (Майа), Павлов Эдуард (Горнай) атыттары тулуптатылар.

30-тан үһөс саастаахтарга: Иванов Аркадий (Уус-Алдан), Иванов Виктор (Нам), Кривошапкин Василий (Чурапчы) утарылаһааччыларын кэнилэригэр хааллардылар.

50-тан үһөс саастаахтарга: Егоров Валерий (Нам), Сидоров Радомир (Горнай), Юшков Игнат (Нам) биллигин даҕаны оонньоур кыахтаахтарын көрдөрдүлэр.

Мань таһынан анал бириистэр оонньоннулар: «Саамай эдэр оонньооччу» Сидорова Муся (Горнайтан), «Спортивный уһун олох» Тарский Р.Е. (Нам), «Үчүгэй техникалаах оонньооччу» Иванов А.Н. (Уус-Алдан), «Үчүгэй көмүскэнээччи» Васильев А.А. (Горнай), «Кыайыыга дьулуруун иһин» Владимиров А.И. (Мэнгэ-Хаҕалас) анал бириистэр хаһаайыннарынан ааттаннылар.

Күрэхтэһиигэ бочуоттаах ыалдыттарынан ыгырыллан сырыттылар. 1960 сыллардаахха Саха Республикаһын чизин Дальнай Востокка, Россия көмүскээбит Барашкова Л.Д., Оконешникова К.А., Кронникова М.Д., Догорду-

ров А.М.

Күрэхтэһии кэрэхсэбиллээх түгэнинэн Оконешников П.П. уонна Ил Түмэн депутата Кимэн-Ким Александр Николаевич көрдөрүү күрэхтэһиилэрэ буолла. Биһиги юбилейрбэт 3:0 хотон өссө да буорахтааһын көрдөрдө.

Күрэхтэһии үрдүк тэрээһиннээхтик барда. Кэлбит ыалдыттар, спортсменнар бастынан тарҕастылар.

В.Е. Егоров,
күрэхтэһии
кылаабынай судьуйата

ЧЕМПИОННАР БЫЛААРЫНЬЫЛАР

Ааспыт өрөбүл күннэргэ улуус дуобатчыттары Улуу Кыайыы 55 сылыгар аналлаах международнай дуобакка чемпионаттара буолла. Эр дьон чемпионаттарыгар 14 дуобатчыт кытынына. Чемпион бочуоттаах аатын Нам орто оскулатын үөрэнээччигэ Вася Прокопьев ылла. Иннокентий Лаврентьев иккис, Николай Ноев үһүс приздар.

Дьахталлар чемпионаттарыгар 7 дуобатчыт күүстэрин холостулар. УлусПО экономийа Раиса Захарова чемпионнаата. Маастарга кандидат Акулина Беляева иккис, бастагы разрядтаах үөрэнээччи Акимова Яна үһүс бириистээх мистэлэри ыллылар.

Муус устар 15-16 күннэригэр сарсыарда 10 чаастан нэһилиэккэр дуобакка биэсти киһилээх хамаандаларын үбүлүөйдээх күрэхтэһиилэрэ. Кыттар хамаанда 100 солк. усунуос төлүүр. Улуу үһилиэккэтин тэнгэ НПУ, УСП туспа хамаанда туруораллар. Онон 20 хамаанда кыттары күүтүллэр.

В. ЕРЕМЕЕВ

В МАГАЗИНЕ «ЛЮБАВА»		
КАЖДЫЙ ДЕНЬ:		
«Рама» 250 г.	—	9 руб.
Р/масло «Санни Голд»	—	23 руб.
Сахар-песок	—	11 руб.
Рис шлифованный	—	15 руб.
Газ. Вода 1,5 л	—	11 руб.
9 наименований мороженого	—	от 5 до 7 руб.
Сосиски	—	20 руб.
Окорочка	—	34 руб.

Макаронные изделия	—	от 9 до 11 руб.
Чай гранулированный 200 г	—	18 руб.
250 г	—	22 руб.
Кильки в том. соусе	—	8 руб.
Шпроты в масле	—	10 руб.
Также всегда в продаже свежая колбаса пр-ва «Буджак» г. Якутск.		
Приглашаем посетить наш магазин и его филиал, в здании автовокзала с. Намцы.		
Мы работаем с 8 до 18 ч. Без обеда.		
Выходной — воскресенье.		

О Считать недействительным утерянный диплом МТ № 372486, выданный 1989 г. в июне НПУ, на имя Билокиной Катерины Константиновны.

О Нам орто политехнической оскуолатынан 1998 с. Тихонов Александр Алексеевич аатыгар бэриллибит А 3018195

нүөмүрдээх аттестат, сүппүтүнэн дьингэ суоһунан аарыллар.

О Утерян паспорт на имя Слепцова Эдуарда Аркадьевича. Прошу нашедшим паспорт вернуть за вознаграждение.

Адрес: с. Нам, Парковая, 12.

УлусПО сэбиэтэ, бырабылыанньата, профкома шофер КИРИЛЛИН ГЕОРГИЙ ГЕОРГИЕВИЧ 50 сааһын туолбут үөрүүлээх күнүнэн итиитик-истинник эбэрдэлииллэр. Баҕараллар киниэхэ чэигэн доруубуйаны, таһаарылаах үлэни, уһун дьоллоох олоһу!

БИЛЭЭРИИМЭР РЕКЛАМА

Тыа хаһаайыстыбатын министрствотун муус устар 10 күнүнээри 211 №-дээх бирикээһигэр олоһуран, олохтоох тыа хаһаайыстыбатын бородууксуйатын онгон таһаарааччылар салгы сайдалларыгар, кинилэр бородууксуйаларын кизг аранга пропагандалыыр уонна промышленнай предприятелары кытта сибээстээх итингитэн Нерюнгри куоракка тыа хаһаайыстыбатын онгон таһаарааччыларын быыстапка-дьаарбанкалара бу дьыл муус устар 15-16 күннэригэр ытытылар.

Улуу бары бааһынай хаһаайыстыбалара актыбынай кыттыны ыларгытыгар ыһырыбыт.

Бу дьыл муус утар 17 күнүттэн 28 күнүгэр дылы тыа хаһаайыстыбатын министрствотун иһинэн үлэлиир учебнай-курсовой комбинат «Алаас» профилакторийа сынныаланнаах бухгалтердар курстарыгар бааһынай хаһаайыстыбалар салайааччыларын эбэтэр үлэһиттэрин үөрэтэр.

«Алаас» профилакторий 22 хонукка толору сыаната 4300 солк., онтон 11 хонукка путевка анарын сыанатыттан 15-нэн төлөнөр, ол эбэтэр 322 солк. буолар. Үөрэххэ барааччылар поликлиникаҕа курортнай карта толортороллор.

Сайаапканы Намнаағы сельхозуправлениега 21-2-81 телефонунан түһэрэбит.

Улуу дьаһалтата

К СВЕДЕНИЮ ВЫПУСКНИКОВ ШКОЛ УЛУСА, ПОСТУПАЮЩИХ НА ОТДЕЛЕНИЕ РОЯШ ФИЛОЛОГИЧЕСКОГО ФАКУЛЬТЕТА ЯГУ

Кафедра методики преподавания русского языка и литературы в национальной школе филологического факультета ЯГУ, улусное управление образования, центр довузовской подготовки, Намское отделение САПРЯЛ проводит 15-16 апреля 2000 года

ДНИ РОЯШ В НАМСКОМ УЛУСЕ
(на базе Центра довузовской подготовки)

В программе Дней встречи выпускников с преподавателями и студентами РОЯШ, консультации по русскому языку и литературе, встреча с выпускниками РОЯШ – учителями русского языка и литературы Намского улуса.

«Суһаһыт» бурдук бааһынай хаһаайыстыбата, кэпсэтии быһыгынан, үлэҕэ дьону ылар, чуолаан трактористары, комбайнердары уонна хаһаайыстыба сибиниэз ферматыгар, дьинэн хааччыан туран, үлэһиккэ суһаллык наадыгар. Тел. 22-7-03, 23-3-60.

Нам улууһуттан төрүттээх биһир дойдулаахтарбытын А.С. Пушкин аатынан академической драматической театра муус устар 22 күнүгэр кизһэ 6 ч. «Иккэн ылылыбыт» дьин ырыанньык күн сирин көрбүт, Нам улууһуттан аҕалаах уол, мелодистар Александр уонна Григорий Дунаевтар дьоро кизһэлэригэр кэлэн кыттыны ыларытыгар ыһырыбыт.

Кирири билиэт театр кассатыгар атыыланар, сыаната 30 солк. Сынныаланна ырыа хомурууньуктара атыыланыхтара. Билсэр телефон: 21-5-01 (культура отдела).

НОРУОТ МААСТАРДАРЫН, РЕМЕСЛЕННИКЭР УОННА ПРЕДПРИНИМАТЕЛЛЭР БОЛҔОМОЛОРУГА!

Бу дьыл муус устар 21 күнүгэр Нам улууһун дьаһалтатын баһылыгын Александр Николаевич Ядрев 311 №-дээх дьаһалыгар олоһуран «Нам табаардара» дьин конкурс быыстапка-дьаарбанка ытытылар. Конкурсе «Саха сирин бастыҥ табаардара» дьин республикатаагы конкурска бэлэмнэни быһыгытынан ытытылар. Бу конкурска мас уустара, тимир, иис, баайы, кылынан өрүү, туос оҕоһуктарынан дьарыктанар уустар уо.да. кыттыктарын сөп. Ону таһынан туризм, сынныалан площаджаларын, кафелары, аһыгылы көрүнгэ-чэ чааһынай мараһыннары, гостиницалары, салоннары арыһыан сөптөөх предпринимателлэр уонна предприниматель буолуон бағалаах дьон бырайыактарытын стэндэҕэ көрдөрөн конкурска киирсээхтин сөп. Кыайылаахтар дипломуна, льготнай кредитини уонна республиканскай конкурска кыттар быраабы ылыахтара. Конкурска кыттыан бағалаахтар, сайаапкаһытын предпринимательствоны өйүүр фондаҕа түһэрэгитигэр.

Нэһилиэк баһылыктара, үһөс этиллибит дьаһалта олоһуран, олохтоох уустарыт активнайдык кытталларыгар усулуобуйаны олохтуугут.

Тэрийэр комиссия

Биһиргэ үөрэммит табаарыстыгар Попов Дмитрийга, кэргэнигэр Верага, оҕолоругар таптыыр аҕалара, эһэлэрэ үлэ, тыыл ветерана ПОПОВ Николай Дмитриевич ыарахан ыарыттан өлбүтүнэн дириг кутурбамьтан тиэрдибит. Хатырык орто оскуолатын биһиргэ үөрэнэн бүтэрибиттириг	Никольская начальная оскуолатын коллектива оскуола үлэһитигэр Иванова Евдокия Егоровнага кини тапталлаах иккитэ КОЛМОГОРОВА Матрена Тимофеевна уһун ыарахан ыарыттан өлбүтүнэн дириг кутурбанын тиэрдэр.
---	--

РЕДАКТОР — В.Г. КАСЬЯНОВ	Тэрийэн таһаарааччылар: СР Правительствота, Нам улууһун дьаһалтата, редакция коллектива. Маастабай информация средстволарын туһунан РФ Сокуоннарын тутуһууну хонтуруолдуур уонна регистрациялыыр РФ бэчээккэ Госкомитетын СР региональной управлениетыгар регистрационна-мыйт нүөмүрэ — И 0085.	Талылына уонна таһылына «Энсиэли» хаһыат редакциянай-издательскай систематыгар.
ОТДЕЛЛАР: информация, сурук, төрүт культура — 21496 ; иллюстрация уонна реклама (секретариат) — 21640 ; бухгалтерия — 21332 ; факс — 21332 ; «НАМ» ТРК — 21632 ; редакциянай издательскай система — 21141	Сурукка ааккытын-суолугутун, үлэтигин, дьини аадырыһын чопчу ыйыҥ. <i>Автор этэра хаһыат санаатынын мады биһир буолбат.</i>	Хаһыат Дьоксуускайга «Сахаполиграфиздат» НИПК бэчээтэтинэ, Орджоникидзе уул. 38. Формата А3. Кээмэйэ 1,0 бэчээт. лис. Индесэ — 54889. Тиража — 2377 Бэчээккэ илии баттанна — 12:00 ч, 12.04.2000 Сахаһын №-рэ — 42
“ЭНСИЭЛИ” - Нам улууһун хаһыата. 678380, Саха Республиката, Нам с., Октябрьскай уул. 1. E-mail: editor62@sakha.ru		